

Karel Fryč

ŠMUKY po baronce z Levetzow

*Čtyři postavy
dvě staletí
jediný cit*

cattacan

Šmuky po baronce z Levetzow

Čtyři postavy dvě staletí jediný cit

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

cattacan

Karel Fryč

Název – e-kniha

Copyright © Cattacan, s. r. o., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ŠMUKY po baronce z Levetzow

*Čtyři postavy
dvě staletí
jediný cit*

Karel Fryč

Prostřednictvím Nadačního fondu Emil podporujeme
mladé handicapované sportovce.

www.emilnadace.cz

*Šperky na fotografii na obálce pocházejí
ze sbírky Oblastního muzea a galerie v Mostě, p. o.
Reprodukční právo uděleno.*

Text © Karel Fryč, 2019
Závěrečná studie © Jiří Šlajsna, 2019
Obálka a sazba © Barbora Solperová, 2019
Fotografie na obálce © Pavel Škácha, 2019
Vydal © Cattacan, s. r. o., 2019

ISBN 978-80-88349-01-3 tištěná kniha
ISBN 978-80-88349-02-0 e-kniha

Uvedení: **Je to ošklivé počestlé slovo...**

Šmuky...

Je to ošklivé počestlé slovo z němčiny. Čili germanismus. Die Schmucken jsou původně ozdoby, ještě spíš šperky nebo klenoty. A já, osel nezdvořilý, řeknu šmuky jen a jen z rozpustilosti, jen proto, že se to možná na obálce knihy bude dobře vyjímat.

Vždyť je to ve skutečnosti zázrak, úžasný výtvar nejen lidských rukou, ale celé lidské představivosti! Nádherný skvost, šperk nebo vlastně přenádherná souprava šperků, náramků, náušnic, spon, náhrdelníku a ještě dalších součástí.

Jsou vytvořeny ze čtyř set šedesáti devíti českých granátů velikosti, které se už dnes nenalézají. Ten skvost všech skvostů jsem si vryl do paměti při letošní krátké možnosti spatřit jej na vlastní oči v mosteckém muzeu po restaurování týmem doktora Hanuse. Proslulé granátové šperky baronky von Levetzow.

Asi to pravda není, ale svého času se říkalo, že tento úchvatný soubor daroval mladičké Ulrice von Levetzow sám velký Goethe. Nedivil bych se, určitě mu za to stála. Podle všeho však souprava vznikala postupně jako – och, jak nudné – součást klebelsberského rodinného jmění a jako taková se dědila z generace na generaci, takže po baronce Amálii von Klebelsberg, rozené von Brösigke, ji zdědila její dcera Ulrike von Levetzow a po ní další a další, až po současného vlastníka.

Ale připuštěme alespoň ve své fantazii, že by šperky byly skutečně darem velkého básníka. A co když to navíc bylo spojeno s podmínkou, že tuto soupravu smí Ulrike – a každá z jejích dalších právoplatných majitelek – použít jen jednou v životě? Jednou jedinkrát – a to tehdy sice, když se rozhodne nějak radikálně změnit svůj osobní život, zasnoubit se, vdát se nebo...

Uslyšíš vyprávět příběh. Vlastně, ony to budou příběhy dva, dva příběhy neskutečné, nepředstavitelné, nepopsatelné lásky, která v nás lidech jednou, možná dvakrát za život vyvolává pocit, že jsme se setkali s něčím tak dokonalým, tak absolutním, jako by už nic dokonalejšího nemohlo být. A v obou lásky plných příbězích sehrají barončiny granátové šperky svou předurčenou roli – z vůle svých držitelek se stanou veřejným symbolem osudového rozhodnutí.

I když v řadě jednotlivostí jsem čerpal z historických faktů a u toho příběhu, který je vztažen k současnosti, mi do určité míry byly předlohou příběhy několika mně známých partnerských párů a jen okrajově se zde promítají zkušenosti mé vlastní, jsou oba příběhy z velké většiny smyšlené. Osm a možná i devět vět z deseti jsem si, troufám si říci, bohapustě vymyslel. Proč? Přece abych ukázal, jak by se příběh dávné velké lásky nejspíš odehrál, stal-li by se v naší době. Pokud by se odehrál znovu po dvou stech letech.

Jeho, první z hlavních postav prvního příběhu, starého pána z přelomu osmnáctého a devatenáctého století nazývám tak, jak bylo v té době zvykem i společenským taktům, důsledně

panem radou. Řekněme si o něm, že to byl nejvýznamnější umělec a vědec své oslnivé doby – a dost možná celých lidských dějin – německý básník a polyhistor Johann Wolfgang von Goethe. A ona – vždyť to víte, dobrá polovina z vás to jméno uhádla ještě dříve, než jsem byl stačil vyslovit počáteční iniciálu – jistěže, ona, jeho poslední láska, se jmenovala Ulrike, a chcete-li jméno celé, protože to pro nás později může mít význam – Ulrike Sophia Theodora von Levetzow.

A protože, jak už jsem řekl, je celý děj vystavěn i v paralelních prožitcích, myšlenkách a činech dvou našich současníků, dvou dnešních milenců, musím je také v této chvíli představit: Ona se jmenuje Doris, příjmením Levecová, a je ve svých dvačtyřiceti letech již poměrně významnou vědeckou kapacitou akademického ústavu pro hydrologii. Před nějakou dobou se seznámila se svou životní láskou, jak s oblibou zdůrazňuje, s o sedmnáct let starším novinářem Liborem Výmarským, redaktorem a fotoreportérem dosti rozšířeného časopisu.

Jak mohu srovnat českého redaktora s velikánem světových dějin, jak mohu dát prakticky rovnítko mezi devatenáctiletou baronesou a víc

než dvakrát tak dlouho žijící dnešní doktorkou přírodních věd? To že je ještě pitomější nápad než nazvat úchvatnou kolekci šperků šmuky? Ale vždyť říkám, že to je jen jako. A to se v knížce smí!

Kdyby však přesto někdo hledal podobnost, či dokonce úplnou shodu kterékoliv z těchto čtyř postav mezi skutečnými lidmi, toho musím zklamat, protože, jak se obvykle píše, jednalo by se o podobnost čistě jen náhodnou.

Vypráví kterýsi paparazzi: Byla sezóna večírků...

Byla sezóna večírků a zahradních dýchánek pro vybranou nóbl společnost. Demokracie nede-
mocracie, jsme rozděleni na ty, co jsou uvnitř
a číšníci jim dolévají šáňo bez říkání, a na ty,
kdo se dírami v plotě závistivě dívají na lidi ve
vatě. Příště dostanu pozvánku i já, jako by říka-
ly jejich chtivé oči. Příště se však většinou od-
kládá na příští příště i přes příště a pak dál a dál
až do úplného zapomnění. Každý otrapa, kte-
rému na kontě zbylo pár fufníků, mívá v tento
čas pocit, že musí prezentovat novou nebo sko-
ro novou značku, nové hadry, nové boty, nové

přípravky do jiných nových přípravků, nové to a nové tamto, zaručeně vždy lepší, bělejší, voňavější, čerstvější nebo výhodnější, než bylo všechno předtím.

Většinou to nestojí ani za prostor na mé paměťové kartě, ale jak jinak by se lidi za plotem nebo ti, kteří se do jeho blízkosti ani nedostali, jak jinak by se dozvěděli, co se bude napřesrok nosit za klóbrce, které barvy či krémy budou stoprocentně in nebo která budoucí nebo minulá star do sebe cpala chlebičky s takovou vehemencí, že si pocíntala košili i zevnitř, a která si v tom spěchu, hihihhi, zapomněla podprsenku. Je jich odhadem několik stovek, snobů i smyšlených i doopravdických vyslanců států, produktů, značek, segmentů i ideologií. Jen několik stovek oproti statisícům a miliónům normálních lidí, kteří nereprezentují nic. A přesto si ti první osobují právo výkladu zákonitostí, smyslu dějin, hodnot a vím já, čeho všeho ještě. A my, novináři, jim k tomu za peníze sloužíme jako hlavní nástroj.

Dnes jsem byl naší editorkou vyslán na kanadskou ambasádu, abych tu cosi nalovil pro některé z následujících čísel. Diplomati jsou vždy ten lepší případ. Nechápu jen, proč si, je-li

výročí nějaké významné události jejich země, k takovým účelům zvou osmnáctileté muzikálové sboristky nebo takzvané baviče. Ale je hezký den. Kanadáné budou jistě pohostinní a vcelku vkusní jako vždy. Bude to příjemný večer.

Přišel jsem o něco dříve a stoupl si mezi kolegy poblíž vchodu do rozkvetlé zahrady a mačkal nazdařbůh spoušť. Však ono z toho něco vyleze. Během dopoledne jsem dostal dva tři maily, jestli budu taky v podvečer na ambasádě javorových listů. To vždycky píšou i velké hvězdy, neřku-li ty, které mají „uměleckou“ budoucnost zatím v nedohlednu. Přeloženo to má asi ten význam, jako že se tam uvidíme, abych ji nebo jeho určitě nezapomněl vyfotit, protože i fotka na desáté stránce je pro ně prostě důležitá. Jsme tak prodejní! Ale přesto mám svou práci rád.

Bylo už dost hodin, když – přece jen bude nakonec trocha rozruchu – mezi fádnicemi bavoráky a mercedesy bez jediné poskvrnky připlul černý obrněný landrover, z něhož teatrálně vyskočili dva bodyguardi a po nich se vysoukal v předpisovém černém kvádru kolega Výmarský z české redakce National Geographic. Čekali jsme, co bude dál, bylo jisté, že kvůli Liborovi

tohle divadlo zinscenováno není. Mezi fotografie nastal shon, najednou tu bylo mnohem méně místa. A z roveru trošku rozpačitě, ale s milým úsměvem vystupovala hezká blondýna v modelových černošedých šatech. Několikrát jsem ji už s Liborem viděl, ale důvodem k těm manévřům – a zatraceně pádným – nebyla Výmarského paní nebo slečna sama, i kdyby byla sebehezčí (což mimochodem byla), ale šperky, které měla na sobě. V tomto okamžiku bylo jasné, že ti dva zakuklení maršálové jsou jen kulisou a jejich kulometry že jsou spíš na okrasu, než aby byly s to účinně ochránit ten zázrak jistě nevyčíslitelné hodnoty. Ochranka i pořadatelé, kteří na něco podobného nebyli ani připraveni, ani nic podobného nečekali, měli co dělat, aby udrželi odstup. Fotografové stříleli přes sebe blesky ve snaze zachytit každíčký detail té nádhery, kterou měla dáma na krku, v uších, ve vlasech, na ruce i jako spony na svých večerních šatech. Zlato se třpytilo v odlescích a vybroušené červené kameny českých granátů se v přirozeném i umělém světle chlubitě blýskaly na svých ploškách.

Jeho Excelence velvyslanec pronesl připravenou řeč, všichni tleskali, korzovali po zahradě